

Ο τελευταίος γεωργός (ιστορικό μυθιστόρημα)

Το τελευταίο βιβλίο της τριλογίας ιστορικών μυθιστορημάτων της καταξιωμένης συγγραφέως Γιώτας Κριλή αποκλειστικά στον Κόσμο

Γιώτα Κριλή

Μέρος δεύτερο Ματωμένες γειτονιές

Και οι Αγγλογάλλοι είναι καλά πληροφορημένοι, από τα ραδιοτηλεγραφήματα που συλλαμβάνουν μεταξύ ανακτόρων και Κάιζερ, ότι ο Κωνσταντίνος και το επιτελείο του σχεδιάζουν να πολεμήσουν στο πλευρό των Γερμανοβουλγάρων την κατάλληλη στιγμή. Δυστυχώς, το κράτος της Αθήνας έχει το μονοπώλιο του τύπου και δηλητηριάζει τον δυστυχισμένο και πεινασμένο κοσμάκη με ψέματα και συκοφαντίες ενάντια στην Αντάντ και το Βενιζέλο. «Η Αντάντ είναι ο Βενιζέλος» γράφουν, «που αρπάζει από το στόμα του λαού το ψωμί».

– Τι είδους ειρηνόφιλοι είναι όταν σκοτώνουν τα ίδια τους τ' αδέρφια και πολεμάνε ύπουλα με συμμορίες τους συμμάχους;

– Είναι καταθρόνιοι υποκριτές.

– Φαίνεται να τους ενόχλησε πολύ η αξίωση της Αντάντ για αμνηστία πάντων των βενιζελικών που βρίσκονται στις φυλακές. Άκου το σχόλιο της Εφημερίδας Ασπραπή.

Η απόλυσις και αποζημίωσις των στασιαστών είναι απαράδεχτος. Το μόνον δε δυνατόν είναι η απομόνωσις των εις τι σημείον, έστω νησίδα.

Είναι τυφλωμένοι από το πάθος τους για την εξουσία. Θεωρούν την εξόντωση των βενιζελικών μεγάλο τους επίτευγμα. Έπειτα, με την κατάληψη της Ρουμανίας από τους Γερμανοβουλγάρους, νομίζουν ότι η Γερμανία έχει τη νίκη του ευρωπαϊκού πολέμου στην τσέπη της. Είμαι σίγουρος ότι όλες οι αξιώσεις της Αντάντ θα είναι τελείως απαράδεχτες για το κράτος της Αθήνας. Φυσικά, θα συμβουλευθούν τον Κάιζερ πριν απαντήσουν. Εν τω μεταξύ θα συνεχίζεται ο αποκλεισμός και η κατάσταση θα χειροτερεύει.

– Φεύγω αύριο για το χωριό. Δεν ξέρω αν θα ξαναγυρίσω. Οι καθηγητές που με ενέπνεαν έχουν καθαιρεθεί.

– Όλα θα εξαρτηθούν από την έκβαση του ευρωπαϊκού πολέμου, Μηνά. Ελπίζω να είναι ευνοϊκή για εμάς και για την Ελλάδα. Δεν μπορεί να κρατήσει για πολύ τούτη η μεσαιωνική φαυλοκρατία. Ο Κωνσταντινισμός οικοδομήθηκε πάνω σε τέτοιες τερατολογίες που δεν αντέχουν το φως της δικαιοσύνης. Ο Μηνάς περίμενε να επιστρέψουν οι γυναίκες από τη βόλτα και η κυρα-Μαρίκα από τον εσπερινό. Τους αποχαιρέτησε συγκινημένος. «Καλό ταξίδι! Καλή αντάμωση». «Θα περιμένουμε νέα σου. Να μας γράψεις». «Καλό ταξίδι, Μηνά!» φώναξε η Ειρήνη.

Επίλογος

Αν αποσιάζει η δικαιοσύνη, τι άλλο είναι η πολιτική εξουσία, παρά οργανωμένη ληστεία;

Άγιος Αυγουστίνος

Τα Νοεμβριανά του 1916 ήταν επιζήμια για το βασιλιά Κωνσταντίνο. Ενώ οι βα-

σιλόφρονες εφημερίδες περιγράφαν την οικία του Βενιζέλου ως τρομερό φρούριο, ο απέναντι κάτοικος, ο πρέσβης των Ηνωμένων Πολιτειών Δρόππερς, σε είδησή του πιστοποιούσε ότι ως ιδίους όμμασιν αντιλήφθη ούτος ότι ουδείς επυροβόλησε κατά του στρατού ή των πολιτών εκ της οικίας Βενιζέλου. Και δεν ήταν ο μόνος. Πολλοί αμερόληπτοι ξένοι διαδίδαν παρόμοιες ειδήσεις. Η διεθνής κατακραυγή ήταν μεγάλη. Οι Έλληνες πρεσβευτές του κωνσταντινικού κράτους – Γαλλίας, Αγγλίας, και ο επιτετραμμένος Πετροπούλεως – παραιτήθηκαν και ετέθησαν στις διαταγές της Προσωρινής Κυβέρνησης, την οποίαν η Γαλλία και η Αγγλία αναγνώρισαν επίσημα. Η Γαλλία ήταν αποφασισμένη να εκθρονίσει τον Κωνσταντίνο, όμως τον προστάτευαν οι μοναρχίες και η Ιταλία, που εποφθαμιούσε την Ήπειρο, τα Δωδεκάνησα και τη Μικρασία και μισούσε το Βενιζέλο που οραματιζόταν μια μεγάλη Ελλάδα.

Ο Βενιζέλος τηλεγράφησε από τη Θεσσαλονίκη ότι η περίφημη επιστολή στον στρατηγό Κόρακα ήταν πλαστή. «Ουδέποτε έγραψα παρομοίας επιστολάς και καταγγέλλω την πλαστογραφία, εις ήν κατέφυγαν οι εν Αθήναις επί τη ελπίδι της αποπλανήσεως της κοινής γνώμης». Αργότερα αποδείχτηκε ότι η επιστολή ήταν αληθώς πλαστή.

Μέχρι της 19 Νοεμβρίου οι Φιλελεύθεροι έλπιζαν ακόμη στον βασιλιά Κωνσταντίνο και δεν συνωμοτούσαν εναντίον του. Και ο Βενιζέλος πάντα υποστήριζε ότι η πολιτική του ρυθμιζόταν στα πλαίσια της βασιλεύουσας δυναστείας. Όμως μετά τα Νοεμβριανά η Προσωρινή Κυβέρνηση τον αποκέρυξε: «Από της στιγμής αυτής ο βασιλεύς Κωνσταντίνος είναι έκπτωτος του θρόνου του».

Οι αξιώσεις της Αντάντ ήταν σκληρές για την ανεξαρτησία του κράτους των Αθηνών. Ζητούσαν τη μεταφορά του στρατού και του πολεμικού υλικού στην Πελοπόννησο, αυστηρότερους ελέγχους από πριν, απαγόρευαν τις συγκεντρώσεις των «επιστράτων» βόρεια του Ισθμού και την οπλοφορία πολιτών. Ζητούσαν αμνηστία για τους βενιζελικούς και αποζημίωση σε εκείνους που είχαν ζημιω-

θεί, τιμωρία του ανωτέρου αξιωματικού που έδωσε τις διαταγές για τις συγκρούσεις και αποζημίωση των θυμάτων. Επίσης απαιτούσαν απόδοση στρατιωτικών τιμών δημοσίων στις σημαίες των συμμάχων της Αντάντ.

Ο Γούναρης έγραφε στο βασιλιά ότι η αποδοχή τους θα ήταν:

...αυτοχρήμα αυτοκτονία του νομίμου καθεστώτος. Η κατάσταση δέον όθεν να μελετηθή ως εμπόλεμος. Και κατ' ακολουθίαν να εξετασθή και καθορισθή αν και ποίας πολεμικής πράξεις δυνάμεθα να επιχειρήσωμεν και μετά ποίου πιθανού αποτελέσματος.

Επίσημοι και ανεπίσημοι στην Αθήνα εξάντλησαν όλες τους τις δυνάμεις για να επιτύχουν εμπόλεμη σύμπραξη με τους Γερμανοβουλγάρους πριν απαντήσουν στην Αντάντ. Όμως το γερμανικό επιτελείο, λόγω δυσμενών πολεμικών συνθηκών, το μόνο που τους πρόσφερε ήταν η σύμπραξη της μισθοφορικής υπηρεσίας των ατάκτων συμμοριών ενάντια στους Αγγλογάλλους. Ο βασιλιάς Κωνσταντίνος, το επιτελείο του και η κυβέρνησή του λειτουργούσαν με το πρόσχημα της ουδετερότητας και υποκρίνονταν φιλία με τους Αγγλογάλλους. Ο πρωθυπουργός Λάμπρος δήλωνε: «Κανείς δεν διανοήθη να απειλήση την ασφάλειαν των συμμαχικών στρατευμάτων των ευρισκομένων επί του εδάφους μας».

Μετά τα γεγονότα στις 18 και 19 Νοέμβρη, η βασίλισσα Σοφία έγραφε στον αδερφό της τον Κάιζερ:

...Ητο μια μεγάλη νίκη εναντίον τεσσάρων μεγάλων δυνάμεων, των οποίων τα στρατεύματα ετράπησαν εις φυγήν ενώπιον των Ελλήνων και απεσύρθησαν ακολούθως υπό συνοδείαν ελληνικών στρατευμάτων. Ο δήμαρχος εφυλακίσθη. Πολλάι συλλήψεις. Ο πανικός παρήλθεν. Η φρουρά ενισχύθη εις δέκα συντάγματα. ...Είμαστε προετοιμασμένοι δι' όλα. Έχομεν πληροφορίαν ότι η διακοίνωσις ήλθε και θα ζητήσουν την επαναφοράν του ελέγχου και την ελευθέρωσιν δίοδον των συμμαχικών στρατευμάτων. Παρακαλώ πληροφορησάτε μας πότε ο στρατός της Μακεδονίας θα ενισχυθεί αρκούντως διά την τελειωτικήν επίθεσιν...

Ο Μηνάς περίμενε να επιστρέψουν οι γυναίκες από τη βόλτα και η κυρα-Μαρίκα από τον εσπερινό. Τους αποχαιρέτησε συγκινημένος. «Καλό ταξίδι! Καλή αντάμωση». «Θα περιμένουμε νέα σου. Να μας γράψεις».